

<b>Utlåtanden</b>	Sammanfattningen innehåller utlåtanden som getts mellan 4.11.2022-26.1.2023. Planförslaget har varit till påseende 17.11 - 19.12.2022. Markanvändningsavdelningen har utarbetat bemötanden.		
<b>Utlåtandet framfört av och datum</b>	<b>Sammanfattning av sakinnehållet</b>	<b>Bemötande</b>	<b>Åtgärd</b>
<b>Närings-, trafik- och miljöcentralen i Nyland 20.12.2022</b>	<p>1. Det huvudsakliga användningsändamålet för det område som betecknats VL/s bör vara skydd (SL). Rekreativ användning kan beaktas i skyddsområdets fredningsbestämmelser. Detaljplaneförslaget i sin nuvarande form beaktar inte i tillräcklig utsträckning de innehållskrav som ställs på en detaljplan enligt 54 § i MBL med tanke på bevarandet av naturmiljön och de särskilda värden som är förknippade med den.</p> <p>2. Nylands NTM-central anser att detaljplaneförslaget inte har betydande försvagande effekter för Natura 2000-områdets skyddsgrunder, förutsatt att skötseln och användningen av området sker i enlighet med skötsel- och användningsplanen för Tulluddens fågelskyddsområde och lunden på Bengtsår (26.11.2021).</p>	<p>1. VL/s-områdets användningsändamål ändras till SL. Rekreativ användning kan beaktas i skyddsområdets fredningsbestämmelser.</p> <p>2. Antecknas för kännedom.</p>	VL/s-områdets användningsändamål ändras till SL.
<b>Västra Nylands museum 20.12.2022</b>	1. Museet föreslår att till planförslaget gällande närrekreativområde (VL) och stranden (VV) ytterligare fogas ett nämmande, enligt vilket även deras landskapskaraktär (terrängens former, trädbestånd och vegetation) ska bevaras. En bestämmelse om bevarandet av landskapskaraktären på VL- och VV-kvartersområdena kan också läggas till i de allmänna bestämmelserna.	1. Planbeteckningarna preciseras.	Planbeteckningarna preciseras.

	<p>2. Det vore bra om det i planbestämmelserna nämns att det för området uppgjorts en skötsel- och användningsplan, som ger mer detaljerade anvisningar och som avses följas.</p> <p>3. Museet anser att planbestämmelsen om krigshistoriska platser är sakenlig. Områdenas gränser bör dock kontrolleras på plankartan ur det fornminnesregister som förs av Museiverket. Även avgränsningen av objektet Tulliniemi 2 bör läggas till på kartan. När det gäller objektet Tulliniemi 5 kan man avvika från områdesavgränsningen i Museiverkets fornminnesregister på det sätt som framläggs i planen.</p>	<p>2. Till planbestämmelserna läggs ett nämnannde om skötsel- och användningsplanen.</p> <p>3. Antecknas för kännedom. Justeras och läggs till objektet Tulliniemi 2:s avgränsning på kartan.</p>	<p>Till planbestämmelserna läggs ett nämnannde om skötsel- och användningsplanen.</p> <p>Justeras och läggs till objektet Tulliniemi 2:s avgränsning på kartan.</p>
<p><b>Miljöministeriet</b> <b>23.12.2022</b></p>	<p>Miljöministeriet anser att det nu för utlåtande varande detaljplaneförslaget inte äventyrar eller förändrar Hangö nationalstadsparks särdrag, gestaltning eller karaktär. Det är mycket viktigt att beakta nationalstadsparken vid utvecklingen av området och med tanke på en mera omfattande planering. Det är mycket viktigt att man även i fortsättningen i planeringen av området beaktar planområdet som en del av stads stadsnaturen samt områdets särdrag som en del av den byggda miljön, men också Hangös strand och maritima landskap.</p>	<p>Antecknas för kännedom.</p>	
<p><b>Forststyrelsen</b> <b>5.1.2023</b></p>	<p>1. Fastigheten som förvaltas av Forststyrelsen är i planförslaget angiven som naturskyddsområde (planbeteckning SL-1). Forststyrelsen anser att planbeteckningen är sakenlig.</p>	<p>1. Antecknas för kännedom.</p>	

	<p>2. Forststyrelsen påpekar att den i planförslaget framlagda stigförbindelsen till Forststyrelsens fastighet avviker från den stigförbindelse som föreslås i Skötsel- och användningsplanen för Tulluddens fågelskyddsområde och lunden på Bengtsår, som på Uddskatans naturskyddsområde löper nära strandlinjen. Den i skötsel- och användningsplanen föreslagna stigförbindelsen är, liksom den som uppgjorts i planförslaget, riktgivande och dess eventuella genomförande förutsätter uppgörande av en mer detaljerad åtgärdsplan.</p> <p>3. Ifall nya vandringsleder ska byggas på Uddskatans naturskyddsområde, som förvaltas av Forststyrelsen, bör man separat överenskomma om dem med Forststyrelsen.</p>	<p>2. Det har inte ansetts nödvändigt att särskilt markera stigförbindelsen i detaljplaneförslaget.</p> <p>3. Antecknas för kännedom.</p>	
<b>Trafikledsverket</b> <b>8.12.2022</b>	Trafikledsverket har inget att kommentera på planprojektet.	Antecknas för kännedom.	
<b>Caruna</b> <b>7.11.2022</b>	Planändringens inverkan på eldistributionen är ringa. Eventuella behövliga flyttningar av ledningar och transformatorstationer utförs av Caruna och för flyttningskostnaderna svarar flyttningens beställaren. En flyttning av ledningar kräver att en ny permanent plats ordnas för dem.	Antecknas för kännedom.	
<b>Gränsbevakningsväsendet</b> <b>28.12.2022</b>	Vistelse i omedelbar närhet av Gränsbevakningsväsendets fastighet på den södra delen av Tulluddens naturskyddsområde kan tidvis utgöra en säkerhetsrisk när Gränsbevakningsväsendets helikopter närmar sig helikopterflyg-	Antecknas för kännedom.	

	platsen. Det område som är markerat som närrekreationsområde ligger på ett säkert avstånd från Gränsbevakningsväsendets fastighet.		
<b>Västra Nylands räddningsverk 21.12.2022</b>	Tulluddens strandstig bör byggas så att den är farbar för räddningsverkets tunga fordon.	Antecknas för kännedom.	
<b>Hangö stad, Tekniska nämnden 18.1.2023</b>	<p>1. Ett område för invaparkering (p/s-område) reserveras på VL-området bortom ändan av Tulluddens strandstig. Skulle VL-området vid denna punkt kunna vara ett VL/S-område? Det är lönt att trygga bevarandet av områdets värdefulla trädbestånd och landskap genom en allmän bestämmelse.</p> <p>2. Definition av landgångsstrukturen i planen – också så att den vid behov kan placeras längre bort från stranden.</p> <p>3. P/s-området på södra sidan av Tulluddens strandstig har redan utsatts för mycketför slitage runt träden. Kunde man ta bort parkeringen från detta område? Kan man reservera områden för bilparkering främst på det angränsande asfalterade hamnområdet? En cykelparkering kunde läggas till.</p> <p>4. Badstrandens VV-område har i generalplanen betecknats som VV-1.</p> <p>5. Byggnaden fastställda högsta höjd på P-området är låg.</p>	<p>1. I samband med planeringen av parkeringsområdet kan en reservering för hinderfri parkering göras. Till planen läggs p/s vid platsen för den hinderfria parkeringen.</p> <p>2. Landgångarnas plats är noga övervägd och de befinner sig nu där de bör med tanke på skyddandet av området och dess artbestånd. Det kan komma en ändring i situationen, varvid det blir aktuellt att flytta landgångarna. Placeringen av landgångarna bör inte vara bunden av detaljplanen.</p> <p>3. I planen görs en reservation för ett parkeringsområde, noggrannare planer görs i samband med planeringen a parkeringsområdet. I samband med planeringen av parkeringsplatsen kan en reservation göras för en cykelparkering. I planläggningen tas inte ställning till områden utanför planområdet.</p> <p>4. Planbeteckningen ändras till VV-2: Badstrandsområde i vars skötsel områdets värdefulla naturtyp beaktas.</p> <p>5. Planbestämmelsen justeras.</p>	<p>Läggs till planen beteckningen p/s.</p> <p>Planbeteckningen ändras.</p> <p>Planbestämmelsen justeras.</p>

	<p>6. Gatu- och parkeringsområden får inte ytbeläggas.</p> <p>7. Byggnation och dagvatten får inte orsaka erosion på de känsliga sandsluttningarna. Tillträdet till sluttningen ska styras till trappor.</p> <p>8. En byggnadsyta för toaletter som betjänar badstranden bör reserveras ovanför sluttningen på en plats som är lätt att underhålla.</p>	<p>6. Till planbestämmelserna fogas att gatu- och parkeringsområden inte får ytbeläggas.</p> <p>7. Antecknas för kännedom.</p> <p>8. Till planen läggs en P-områdesbeteckning som gör det möjligt att placera toaletter på planområdet.</p>	<p>En planbestämmelsen läggs till.</p> <p>Till planen läggs en P-områdesreservering.</p>
<p><b>Hangö stad, Miljövård 20.1.2023</b></p>	<p>Beteckningen VL/s och beteckningen luo-1 är otillräckliga för att skydda de mycket värdefulla naturvärden som finns i det i fråga varande området. Området borde reserveras som skyddsområde, varvid den rätta beteckningen kunde vara SL.</p>	<p>VL/s-områdets användningsändamål ändras till SL. Rekreativ användning kan beaktas i skyddsområdets fredningsbestämmelser.</p>	<p>VL/s-områdets användningsändamål ändras till SL.</p>
<p><b>Hangö stad, Byggnadstillsyn 22.12.2022</b></p>	<p>1. Detaljplaneförslaget har beteckningen P (Kvartersområde för servicebyggnader). Själva beteckningen är mycket oklar vad den möjliggör och vad inte. Man bör tillföra index och öppna upp vad man har för avsikt med området. På motsvarande sätt som t.ex. beteckningen i Stormhälla detaljplanen (P-1).</p> <p>2. Detaljplaneförslagets siffra som anger största tillåtna antal våningar, 1 ½ så syns ettan mycket oklart och bör korrigeras så att den syns tydligt.</p> <p>3. Detaljplanen bör ta ställning till om det tillåts takförsedda och/eller inglasade terrasser på terrassområdet (byggnadsyta där terrass får placeras).</p> <p>4. Terrass skall ha två r på svenska.</p>	<p>1. Beteckningen preciseras.</p> <p>2. Antecknas för kännedom och beteckningen korrigeras.</p> <p>3. Antecknas för kännedom.</p> <p>4. Antecknas för kännedom.</p>	<p>Beteckningen preciseras.</p> <p>Beteckningen korrigeras.</p>

	<p>5. Ur detaljplanen bör framgå om man tillåter konstruktioner som spångar, gångar eller andra konstruktioner på SL-1 och SL-2 område. På området finns redan förverkligat spångar och på området finns också en linjetavla (sjömärke) som inte på något sätt framkommer eller beaktats i detaljplanen.</p> <p>6. Detaljplanen bör också ta ställning om man får uppföra terrasser i samband med m (byggnadsyta där butik får placeras) området och om de får vara takförsedda och/eller inglasade.</p> <p>7. Byggplatsernas, samt strandens adresser bör tas ställning till och framgå.</p>	<p>5. Preciserar i allmänna bestämmelser. Sjömärket befinner sig på s-3 område. Ett nämnannde om märket läggs till planbeskrivningen.</p> <p>6. Antecknas för kännedom.</p> <p>7. En adressplan görs upp.</p>	<p>Ett nämnannde om märket läggs till planbeskrivningen (s-3).</p> <p>En adressplan görs upp.</p>
<p><b>Hangö Vatten, 9.11.2022</b></p>	<p>1. Planens struktur följer enligt planbeskrivningen generalplanen för stamstaden. Enligt planbeskrivningen är den första ändan av stranden i nordost avsedd som ett område för närrecreation, ett badstrandsområde och ett kvartersområde för servicebyggnader. Denna uppgift stämmer dock inte helt överens, eftersom det på det uppgjorda detaljplanområdet inte enligt generalplanen finns ett kvartersområde för servicebyggnader. Uppgiften borde uppdateras i detaljplanbeskrivningen och dess inverkan på uppgörandet av detaljplanen bör också granskas, eftersom det i detaljplaneförslaget föreslås ett P-område (område för servicebyggnader) på VL-område, d.v.s. på ett område för närrecreation.</p>	<p>1. Preciserar i planbeskrivningen.</p>	<p>Preciserar i planbeskrivningen.</p>

	<p>2. Detta detaljplaneförslag utgör ett gott exempel på en ur vattenförsörjningens synvinkel inefektiv och kostsam detaljplanering. Plats har reserverats för serviceaffärsverksamhet som (ur vattenförsörjningens perspektiv) är jämförbart med bosättning och som befinner sig bakom ett stort berg och en järnvägsförbindelse, och därtill relativt långt borta (180 m fågelvägen) från ett anslutbart vattenförsörjningsnät. Det är skäl att antingen helt lämna bort serviceområdet från detaljplanen, eller så bör man ge större möjligheter att bygga olika tjänster där, så att effektiviteten och kvaliteten på vattenförsörjningen bibehålls på en god nivå. Det för närvarande på området befintliga kaféet har själv arrangerat vattenförsörjning för sina egna behov, så det kommer troligen inte att finnas behov av vattenförsörjning på platsen, annat än för den i detaljplanen föreslagna andra (m25) delen av byggnadsytan.</p> <p>3. Körförbindelsen till området sker via järnvägens planövergång och inga andra alternativ har granskats i planen.</p>	<p>2. Antecknas för kännedom.</p> <p>3. Då detaljplanen planerades användes den befintliga körförbindelsen till området.</p>	
<p><b>Sydspetsens miljö- hälsa 12.12.2022</b></p>	<p>1. Med tanke på strandens besökare med fördel kan placeras toalett- och duschutrymmen på området.</p> <p>2. I detaljplaneförslaget nämns att kaféet har vattenförsörjning. Hantering av avloppsvatten nämns inte. En beskrivning av hur hushållsvatten kommer till området och hur avloppsvatten</p>	<p>1. Till planen läggs en P-områdesreservering som möjliggör toaletter och duschutrymmen.</p> <p>2. Preciserar i planbeskrivningen.</p>	<p>Till planen läggs en P-områdesreservering.</p> <p>Preciserar i planbeskrivningen.</p>

	<p>ska hanteras borde finnas i planen. För en livsmedelslokal ställs det krav på vatten och avlopp.</p> <p>3. I förteckning över övriga dokument, bakgrundsutredningar och källmaterial som berör planen nämns Hangon kaupunkien uimarantojen riskikartoitus (Petra Lattunen, 14.5.2008). Den är föråldrad och har ersatts med Tulluddens badvattenprofil år 2011. Profilen finns på Hangö stads hemsida.</p>	<p>3. Antecknas för kännedom och korrigeras i planbeskrivningen.</p>	<p>Korrigeras i planbeskrivningen.</p>
<p><b>Suomen Naturistiliitto ry (Finska Naturistföreningen)</b> <b>4.1.2023</b></p>	<p>1. Landgångarna av trä på det nuvarande strandområdet sträcker sig ända till platsen för den tidigare naturiststranden. När de byggdes beslutade Hangö stad att naturiststranden inte kan ligga på den gamla platsen, eftersom gångvägarna löper genom det för naturister anvisade strandområdet. Därvid övervägdes det om området för naturister kunde flyttas till naturskyddsområdets sida och man frågade NTM-centralen om dess ståndpunkt. NTM-centralen ser inget hinder för flyttande av naturiststranden närmare Frihamnens område.</p> <p>2. Naturistförbundet hoppas att det område som anvisats för naturister ska tas i beaktande när detaljplanändringen för Tulluddens strand genomförs, vid behov flyttas till naturskyddsområdets sida, med beaktande av NTM-centralens utlåtande.</p>	<p>1. Antecknas för kännedom.</p> <p>2. Antecknas för kännedom. Ärendet avgörs inte i detaljplanen.</p>	
<p><b>Suomen purje- ja leijalautaliitto ry (Finlands Segel- och Kiteboardförbund)</b></p>	<p>1. Minskningen av badstrandens områdesreservering VV för att motsvara den nuvarande situation är bra och motiverad.</p>	<p>1. Antecknas för kännedom.</p>	



<p><b>5.1.2023</b></p>	<p>2. Väster om badstranden på området VI/s finns ett område som används för vattensport. Ett nämnande om vattensport kunde läggas till planbeskrivningen för VL/s-området, utöver vattensportsverksamhet. Detta skulle vara i linje med punkt 4.4.7 i Tulluddens skötsel- och användningsplan 18.5.2022.</p> <p>3. För att skydda sanddynerna från slitage vore det bra att bygga gångbroar av trä (landgångar) ända fram till stranden även på badstranden och på vattensportsområdet. En landgång som sträcker sig ända till badstranden skulle också förbättra tillgängligheten till stranden. Den del av förbindelsen som ligger närmast stranden kunde också genomföras med en för ändamålet gjord matta.</p> <p>4. Skyltningen till stranden som nämns i skötsel- och användningsplanen skulle vara ett mycket gott tillskott. Skyltarna kunde berätta bl.a. om det känsliga dynlandskapet, badstranden och området för vattensport.</p> <p>5. Under badsäsongen kan badstrandsområdet i enlighet med förslaget i skötsel- och användningsplanen avgränsas med bojar och på så sätt skiljas från det övriga vattenområdet. Bojarna bör vara tillräckligt stora, så att de kan urskiljas även vid högre vågstånd och vara separat förankrade så att de inte kan förskjutas. Bojarna får av säkerhetsskäl inte vara kopplade till varandra.</p>	<p>2. Preciserar enligt behov.</p> <p>3. Landgångarnas placering är noga övervägd och de finns nu där de bör vara med tanke på skyddandet av området och dess artbestånd. Det kan komma en ändring i situationen, varvid det blir aktuellt att flytta landgångarna. Placeringen av landgångarna bör inte vara bunden av detaljplanen.</p> <p>4. Skyltningen har genomförts.</p> <p>5. Antecknas för kännedom.</p>	<p>2. Preciserar enligt behov.</p>
------------------------	--	---	------------------------------------

	<p>6. Det vore skäl att ta bort det gamla nätstängslet som sträcker sig till vattenlinjen i strandens västra ände och enligt behov ersätta det med ett nytt staket längs naturskyddsområdets och Frihamnens gräns. Den västra, bakom staketet varande änden av Tulluddens södra strand (Tullbukten), är särskilt viktig för surfare, eftersom där bildas de bästa vågorna.</p> <p>7. Det vore bra att i skötsel- och användningsplanen konsekvent använda samma namn på byggnaderna som i detaljplaneförslaget. Den mindre byggnadsytan m25 kunde såväl i detaljplanen som i skötsel- och användningsplanen benämnas vattensportscenter.</p> <p>8. Det vore särskilt bra om stranden året runt hade tillgång till toalettutrymmen och t.o.m. duschar. Under badsäsongen vore det bra om stranden även hade utomhusduschar.</p> <p>9. Vi anser att den i kvarteret föreslagna nya byggnadsytan på sammanlagt 325 vy-m<sup>2</sup> är aningen stor. Om servicebyggnadens storlek jämkades, till exempel till 150 vy-m<sup>2</sup>, kunde man reservera lite mer, till exempel 50 k-m<sup>2</sup>, för vattensportscentret, och den sammanlagda nya byggnadsytan skulle bli 200 vy-m<sup>2</sup>. Ökningen kunde anses funktionellt motiverad för att ge tillräckliga verksamhetsförutsättningar för naturcentret, café-restaurangen och vattensportscentret.</p>	<p>6. Antecknas för kännedom. Detta är inte en fråga som avgörs i en detaljplan.</p> <p>7. Preciserar.</p> <p>8. Till planen läggs en P-områdesreservation som möjliggör toalett- och duschutrymmen.</p> <p>9. Antecknas för kännedom.</p>	<p>Preciserar.</p> <p>Till planen läggs en P-områdesreservation.</p>
--	--	--	--

	<p>I detaljplanbestämmelserna kunde man förutsätta att byggnaderna ska vara av hög kvalitet och ha en hållbar arkitektur.</p> <p>I planen kunde man även för kvarterets 888 byggnaders del förutsätta att toaletterna ska vara allmänt tillgängliga för alla strandanvändare, eventuellt till och med året runt.</p> <p>10. Vid planeringen av parkeringsplatser bör man ta hänsyn till behövligt utrymme för hobbyutövarnas fordon. En betydande minskning av den yta som är tillgänglig för parkering inom detaljplaneområdet ökar trycket på parkering på Frihamnens asfaltsområde och ökar vidare på fotgängartrafiken över järnvägsbanan. Det finns i detaljplaneförslaget ingen utredning av behovet av parkeringsplatser för naturcentret och caféet eller vattensportscentret, och detaljplaneförslaget anvisar egentligen inga parkeringsplatser för dessa verksamheter. Förslaget innehåller ingen trafikplan eller uppskattning av trafikvolymerna. Det vore bra att i planförslaget även ta hänsyn till den lätta trafik och dess förbindelser. I praktiken kunde detta göras t.ex. med hjälp av utmärkta gångvägar av trä över banan och banvallen.</p> <p>11. Det vore bra att i slutet av Tulluddens strandstig reservera utrymme för en vändplats där en släpvagnskombination ryms att vända. Alternativt kan Tulluddens strandstig göras för genomfartstrafik. Det skulle stöda den nationella stadsparkens målsättningar att utveckla om-</p>	<p>10. I planen görs en reservation för ett parkeringsområde, noggrannare planer görs i samband med planeringen av parkeringsområdet. I samband med planeringen av parkeringsområdet kan en reservation göras för en cykelparkering. I planläggningen tas inte ställning till områden utanför planområdet.</p> <p>11. Antecknas för kännedom.</p>	
--	---	---	--

	<p>rådet som en helhet och att genomföra behövliga förbindelser med plankorsningar över järnvägen.</p> <p>12. Det vore rekommenderbart att förverkliga en s.k. "reseparkering" på frihamnens/naturstigens parkeringsområde. En reseparkering skulle tillåta kortvarig, lovlig parkering över natt.</p> <p>13. Det vore bra att till planförslagets VL-område foga en p/s-beteckning och tillhörande körförbindelse för att motsvara det nyligen på området genomförda hinderfria parkeringsarrangemanget.</p> <p>14. I planförslaget nämns möjlighet till evenemangsverksamhet för VL/s områdets skogsklädda sanddyners del. Det vore bra att nämna evenemangsverksamhet i första hand i samband med det nya kvarteret 888, stranden VV, området VL p/s och vattensportområdet på området VL, eftersom det vore bättre att ordna evenemangsverksamhet på dessa områden än på de skogsklädda sanddynerna. Småskalig evenemangsverksamhet kan även i fortsättningen tillåtas på VL/s-områdets skogsklädda sanddyner. Noggrannare direktiv för evenemangsverksamheten kunde ges i skötsel- och användningsplanen.</p>	<p>12. Antecknas för kännedom. I planläggningen tas inte ställning till områden utanför planområdet.</p> <p>13. Till planen läggs beteckningen p/s på platsen för den befintliga hinderfria parkeringen.</p> <p>14. Antecknas för kännedom.</p>	<p>Till planen läggs beteckningen p/s.</p>
<p><b>Påminnelse</b> <b>15.11.2022</b></p>	<p>I planförslaget finns inget nämnande om Engelska linjens fyrbåk, och inte heller annars tillräckligt mycket om den nedhuggna linjens betydelse. På linjen har uppenbarligen stenfoten till</p>	<p>Objektet befinner sig i planen på s-3 område. Läggs till nämnande om Engelska linjens fyrbåk i planbeskrivningen.</p>	<p>Till planbeskrivningen läggs ett nämnande om Engelska linjens fyrbåk (s-3).</p>

---

	en tidigare linjefyr bevarats. Jag föreslår att stenfoten markeras med en lämplig sm-beteckning.		
--	--	--	--